

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА
САВЕТ ЗА ПРАЋЕЊЕ ПРИМЕНЕ ПРЕПОРУКА
УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ПРЕДЛОГ

З А П И С Н И К

са једанаесте седнице Савета за праћење примене препорука
механизма Уједињених нација за људска права

Једанаеста седница Савета за праћење примене препорука механизма Уједињених нација за људска права одржана је у среду, 29. септембра 2021. године од 10,00 до 12,00 часова у сали 129 у Палати Србија, Булевар Михајла Пупина 2.

Седници су присуствовали:

- Гордана Чомић, министарка за људска и мањинска права и друштвени дијалог и председница Савета;
- Милисав Миличковић, државни секретар, Министарство унутрашњих послова;
- Александар Томић, министар саветник, Министарство спољних послова, члан;
- др Снежана Пантић Аксентијевић, Министарство здравља, заменик члана;
- Владимир Вукићевић, консултант за људска права, Министарство правде, заменик члана;
- Јасмина Мурић, виши саветник, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, заменик члана;
- Стеван Глигорин, државни секретар, Министарство државне управе и локалне самоуправе, члан;
- Анамарија Вичек, државни секретар, Министарство просвете, науке и технолошког развоја;
- Александра Ђорђевић, саветник, Министарство културе и информисања, заменик члана;
- Снежана Жугић, в.д. помоћника министра, Министарство омладине и спорта, члан.

Седници, из оправданих разлога, нису присуствовали следећи чланови Савета: Стана Божовић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања; Ференц Вицко, државни секретар у Министарству здравља, Радован Јокић, в.д.помоћника министра културе и информисања; Југослав Милачић, саветник министра у Министарству за европске интеграције; Никола Наумовски, в. д.

помоћника министра у Министарству правде, Александра Чамагић, в.д. помоћника министра у Министарству за бригу о породици и демографију.

Седници су присуствовали представници државних органа: Ивана Чикарић, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Андрија Јутронић, Министарство за европске интеграције, Јелена Стевић, Министарство за бригу о породици и демографију, Симонида Вратоњић, Министарство унутрашњих послова.

Седници су присуствовали следећи представници независних државних органа: Данијела Ристовски, Повереник за заштиту равноправности, Ана Петровић Вукићевић, Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

Седници су присуствовали и следећи представници међународних организација и организација цивилног друштва: Милан Марковић, Тим за људска права Уједињених нација у Србији; Ружица Банда, Мисија ОЕБС у Србији; Душан Покушевски, Београдски центар за људска права, Платформе организација за сарадњу са УН механизмима за људска права; Милан Филиповић, Комитет правника за људска права - ЈУКОМ; Иванка Јовановић, Национална организација особа са инвалидитетом – НООИС; Влада Шаховић, А11 Иницијатива за економски и социјални развој; Слађана Поповић, Удружење особа са инвалидитетом Београд; Јасмина Миковић, Центар за права детета; Јелена Унијат, Група 484; Јелена Лончаревић, ИАН, Међународна мрежа помоћи.

Испред Министарства за људска и мањинска права, седници су присуствовали: Ивана Јоксимовић, в.д. помоћника министра, Владимир Шоћ, самостални саветник, Тања Срећковић, самостални саветник.

Седницу је отворила Гордана Чомић, председница Савета за праћење примене препорука Уједињених нација за људска права (у даљем тексту: Савет) се захвалила на присуству присутним члановима, представницима државних органа, цивилног друштва, независних институција и представницима међународних организација)након чега је констатовала да су испуњени сви услови за рад.

Пре отварања дискује по тачкама дневног реда председница Савета је најавила да је тим Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог започео процес израде полазног текста за Стратегију праћења и унапређења људских права у Републици Србији до 2030. године. Овом приликом је чланове и присутне позвала да се потпуно добровољно укључе у консултативни процес израде документа и пре него што Влада формира Радну групу која ће бити задужена његову израду. Председница Савета је навела да Стратегија на свом коначном исходу има све индикаторе за наше друштво и то индикаторе на локалном нивоу, као и да види Савет као механизам који треба да прерасте у национални механизам за праћење и извештавање о стању људских права на основу доказивих, проверивих индикатора из свих локалних самоуправа. Она је подвукла да је у овом процесу за Савет улога чланова и присутних Савета незаменљива, али са друге стране за њих потпуно добровољна.

Председница Савета се обавезала да ће Савет извештавати о раду тематских група, састанака, вођењу дијалога на тему израде Стратегије праћења и унапређења људских права. Она се захвалила унапред за сваког ко ће учествовати у једном важном послу за Србију.

Председница Савета је саопштила да је сав радни материјал достављен благовремено присутнима и још једном их упознала са садржином Дневног реда који је подразумевао:

1. Одлука о изменама и допунама Пословника о раду Савета
2. Одређивање секретара Савета
3. Информације од значаја за рад Савета за праћење примене препорука УН за људска права
4. Расправа о коментарима на План за праћење примене препорука УН механизма за људска права
5. Одлука о упућивању Плана за праћење примене препорука УН механизма за људска права на мишљење надлежним ресорима и на разматрање и усвајање Влади Републике Србије
6. Формирање тематске радне групе за подршку изради периодичног извештаја о примени Конвенције о правима детета
7. Формирање тематске радне групе за подршку изради ажурираног Заједничког основног документа (Common Core Document)
8. Извештаји о раду Савета
9. Разно

Дневни ред је усвојен једногласно, а затим и Записник са десете седнице.

Након тога, председница Савета, отворила је јавну расправу по тачкама дневног реда.

Прва тачка - Одлука о изменама и допунама Пословника о раду Савета

Председница Савета је изнела да су у складу са сугестијама Платформе организација за сардању са УН механизмима унесене измене и допуне у предлог Пословника о раду савета.

У Пословнику о раду Савета за праћење примене препорука Уједињених нација за људска права мења се:

- члан који се односи на број чланова Савета;
- уводи се члан којим се одређује секретар Савета;
- стручну и административно-техничку подршку раду Савета пружа Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог уместо Канцеларије за људска и мањинска права;
- уводе се нове колоне у План за праћење примене препорука УН а, које се односе на индикаторе за мерење степена испуњености препоруке, повезаност са циљевима одрживог развоја из Агенде 2030 Уједињених нација, као и рокове за испуњење препорука.“

У складу са одлуком са претходне седнице после члана 10. додаје се нови члан 10а који гласи: „На седницу Савета позивају се представници организација цивилног друштва које имају потписан Меморандум о сарадњи са Саветом. Поред представника организација из става 1. овог члана на седнице Савета се позивају и два стална представника Платформе организација за сарадњу са механизмима Уједињених нација за људска права (у даљем тексту: Платформа) које одреди Платформа. Председник Савета или Савет могу одлучити да на седницу Савета позову и представнике организација цивилног друштва које немају потписан меморандум о сарадњи са Саветом. Представници из ст. 1-3. овог члана нису чланови Савета и немају право гласа при одлучивању.

Представници из ст. 1-3. овог члана имају право да учествују у дискусији на седницама и да дају иницијативе за одлучивање и рад Савета. Представници из ст. 1-2. овог члана имају право и да предлажу учешће представника других релевантних организација цивилног друштва и лица, да учествују у раду тематских радних група и да узимају учешћа у другим активностима Савета. Права и обавезе Савета и представника Платформе, односно других организација цивилног друштва у њиховој међусобној сарадњи ближе се одређују меморандумом о сарадњи који потписују са једне стране Савет и са друге стране чланице Платформе, односно друге организације цивилног друштва.“

Такође после члана 11. додаје се нови члан 11а који гласи: „Савет може да формира тематске радне групе. Тематске радне групе чине чланови Савета или лица која овласте чланови Савета, као и представници Платформе или лица која овласте представници Платформе, као и представници организација цивилног друштва са којима Савет има сарадњу. Тематске радне групе се баве питањима (областима) која одреди Савет. Тематским радним групама се у њиховом раду могу придружити стручњаци у областима којима се у свом раду бави Савет, а који нису чланови Савета.“

Душан Покушевски испред Београдског центра за људска права и као представник Платформе, захвалио се на усвојеним сугестијама са претходног састанка у вези члана 10 а.

Прва тачка дневног реда је усвојена једногласно.

Друга тачка - Одређивање секретара Савета

За секретара Савета је предложена Тања Срећковић, самостални саветник у Сектору за људска и мањинска права у Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог, која је задужена за праћење примене међународних и регионалних уговора о људским правима.

Друга тачка дневног реда је усвојена једногласно.

Трећа тачка – Информације од значаја за рад Савета за праћење примене препорука УН за људска права

Председница Савета је обавестила присутне да ће се разматрање Трећег периодичног извештаја о примени Конвенције против тортуре и других сурових или понижавајућих казни или поступака, одржати 23 и 24. новембра 2021. године у Женеви. Услед епидемиолошких мера величина државне делегације која ће уживо разматрати извештај биће ограничена на 15 особа у сали. Овај број не укључује преводилице. Делегација може бити и већа и боравити испред сале, а смењивати за потребе одговора на питања чланова Комитета против тортуре. Савет ће бити на располагању члановима државне делегације. Она је замолила чланове Савета да информацију о разматрању извештаја поделе са контакт особама у Савету како би учествовали у припреми државне делегације.

Председница Савета је упознала присутне да је Комитет за права детета Уједињених нација размотрио је комбиновани други и трећи периодични извештај Србије о примени Конвенције о правима детета 24. јануара 2017. године, након чега је усвојио закључна запажања у којима позива нашу државу

да IV и V периодични извештај о примени Конвенције о правима детета достави најкасније 24. маја 2022. године.

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог ће током октобра месеци упутити дописе релевантним ресорима и организацијама за формирање Радне групе за израду IV и V извештаја Републике Србије о примени Конвенције о правима детета.

Наша идеја је била да подршку изради извештаја пружи Тематска радна група формирана у оквиру Савета за праћење примене препорука механизма УН за људска права.

Тања Срећковић се надовезала на излагање председнице информацијом о Заједничком основном документу о Републици Србији. У складу са реформом извештавања уговорних тела УН-а, наша држава је први пут усвојила Заједнички основни документ о Републици Србији 2010. године након чега је исти, уз Други и трећи периодични извештај о примени Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације жена (CEDAW), упућен Уједињеним нацијама. Република Србија је у 2017. години добила препоруке за ажурирање Заједничког основног документа од два уговорна тела Уједињених нација, Комитета за права детета и Комитета за укидање расне дискриминације.

Имајући у виду значај овог документа, у циљу његове израде тадашња Канцеларија за људска и мањинска права је 2019. године покренула иницијативу за формирање Радне групе за израду Заједничког основног документа. Радна група је сачинила Нацрт, али је усвајање истог одложено ради укључивања информације о Попису становништва који је требало да буде 2021. године. Услед пандемије корона вируса Попис становништва је одложен, тако да документ није компетиран.

Председница Савета је истакла да Србија треба наредни извештај да поднесе Комитету за права детета у мају 2022. године, а у складу са тим Савет покреће иницијативу за формирање Тематске радне групе за подршку изради ажурираног Заједничког основног документа о Републици Србији. На документу ће радити запослени у Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог, а тематска радна група ће имати задатак да да своје коментаре и верификује рад на документу.

Такође, чланови и присутни су информисани да је посредством Сталне мисије Републике Србије при УН и другим међународним организацијама у Женеви у априлу 2021. године Републици Србији је достављена индивидуална представка Горана М. Кљајевић против Републике Србије, због кршења Међународног пакта о грађанским и политичким правима на штету подносиоца. Министарство правде је електронским путем доставило одговор Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог 8. септембра 2021. године којим нас обавештава да представка господина Горана М. Кљајевића није прихватљива, уз образложење наведеног става. Одговор је прослеђен Министарству спољних послова са молбом да извести Комитет за људска права.

Савет нема у мандату праћење примене индивидуалних представки грађана. То је посао Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог.

Ивана Јоксимовић, в.д. помоћника министара за људска и мањинска права и друштвени дијалог је додала да је унутар самог Министарства успостављен је механизам одговора на представке грађана. Уколико има елемената евентуално повреде неких од међународних конвенција, представка се обрађује у контексту међународних конвенција и права која те конвенције гарантују, сачињава један реферат о могућим повредама и такав реферат упућује заједно са представком кабинету председнице Владе ради одређивања надлежних министарстава која ће поступати у том случају.

Председница Савета је позвала представнике министарстава да када такве представке добију из Кабинета, да нас известите о поступању јер то су питања која су за нас јако значајна у контексту праћења примене међународних конвенција и то могу чак и да буду одређене теме које ће се уколико буде озбиљнијих евентуално кршења нечијих права, могу чак и да буду теме за овај Савет. Она је предложила и организовање тематских седница на ову тему да се утврди како неке препреке могу које постоје у остваривању права да се отклоне. Одговор грађанима Србије на овај начин је повезан са спречавањем ситуације да информисемо о индивидуалним представкама против Републике Србије.

Душан Покушевски испред Београдског центра за људска права и Платформе организација за сарадњу са УН механизмима подсетио је на Записник са 9. седнице Савета, када је покренута иницијатива од стране Платформе да се отвори дијалог о успостављању конкретног механизма за примену одлука по индивидуалним представкама пред комитетима Уједињених нација.

Председница Савета је одговорила да би било драгоцено да то питање буде разрађено у будућој Стратегији праћења и унапређења људских права, јер онда вам она, исходује одговорност за учеснике. Потребно је да се покрене хоризонтална комуникација кроз министарства, државне органе и организације. Она је изразила уверење да уколико се за представке грађана успостави оваква сарадња са министарствима то би био заједнички интерес, што ће утицати буде мање представки које стижу до међународних тела и организација. Овде се не ради о немери да се било ко спречи да се обрати међународним телима, ми ћемо бранити то право, али је заједнички интерес да покажемо да можемо да решимо нека важна питања у областима које радимо правда, унутрашњи послови, здравље итд...

Председница Савета је известила Савет да је од јула до септембра 2021. године одговорено је на упитнике три специјална известиоца Уједињених нација. Такође, достављени су и прилози за Извештај Виског комесара за људска права о унапређењу, заштити и уживања људских права жена и девојака у хуманитарним ситуацијама и Извештај ГС УН за примени резолуције Комисије за статус жена „Жене, девојчице и HIV/AIDS“.

Трећа тачка дневног реда је усвојена.

Четврта тачка – Расправа о коментарима на План за праћење примене препорука УН механизма за људска права

Председница Савета је известила Савет да је у складу са закључцима са десете седнице Савета План за праћење примене препорука УН стављен је на увид јавности ради давања сугестија за његово унапређење и то у периоду од од 19. јула до 6. августа 2021. године. Своје коментаре на План за праћење примене препорука доставило је пет организација/мрежа организација цивилног друштва:

Астра, Платформа организација за сарадњу са УН механизмима, Коалиција за мониторинг права детета у Србији, ФемПлатз и Национална организација особа са инвалидитетом НООИС. Одговоре на коментаре цивилног друштва су доставили су чланови савета из Министарства државне управе и локалне самоуправе и Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Није било усаглашености ресора и цивилног друштва око статуса неких препорука. Мислим да ми треба да успоставимо консензус око тога шта и на који начин меримо. Морамо имати исте критеријуме. И то је предмет дијалога Владе и организација цивилног друштва. Председавајућа је дала реч чланици Савета испред Министарства задуженог за образовање Анамарији Вичек, државном секретару, имајући у виду коментаре које је овај ресор доставио. Госпођа Вичек је рекла да не одступа од достављених коментара на План препорука.

Како би се направио компромис заједнички предлог учесника је био да у колони одређеној за статус реализације препоруке уведе четврта боја семафора „наранџаста“ која означава континуирано спровођење активности. Савет је прихватио предлог. Председница Савета се навела да ће План препорука бити ревидиран у складу са овом одлуком и да ће секретар Савета ревидирани План до 6. октобра 2021. године доставити члановима Савета, пре него што буде упућен у процедуру мишљења.

Четврта тачка дневног реда усвојена је уз предлог одлуке о увођењу нове боје у вези са статусом реализације препорука.

Пета тачка – Одлука о упућивању Плана за праћење примене препорука УН механизма за људска права на мишљење надлежним ресорима и на разматрање и усвајање Влади Републике Србије

Председница савета је навела план да се План за праћење примене препорука УН механизма за људска права на мишљење надлежним ресорима и на разматрање и усвајање Влади Републике Србије. Усвојен је План препорука уз одлуку да се упути на мишљење ресорима и на потврђивање Влади Републике Србије.

Усвојена је једногласно пета тачка дневног реда.

Шеста тачка – Формирање тематске радне групе за подршку изради периодичног извештаја о примени Конвенције о правима детета

Председница Савета је подсетила да је Комитет за права детета 2017. године Србији упутио 41 препоруку. Те препоруке су тематски кластерисане, а организације цивилног друштва су заједно са Владом радиле на изради индикатора за мерење успешности реализације ових препорука. Наша држава има обавезу да до 24. маја 2022. године достави Комитету за права детета периодични извештај о примени Конвенције. Тематска Радна група Савета би требало да има саветодавну функцију и помогне члановима Радне групе Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог који ће радити на изради овог извештаја.

Јасмина Миковић испред Центра за права детета, известила је Савет да је Коалиција за мониторинг права детета, чији је Центар члан доставила коментаре на План препорука. Она је истакла да сматра да је важно да тематска група буде формирана, уз упозорење да права детета посебно у ситуацији изазваној корона вирусом и актуелним дешавањима доживљавају такође кризу и на институционалном нивоу треба јачати сарадњу и заштиту права детета.

Шеста тачка дневног реда усвојена је једногласно.

Седма тачка – Формирање тематске радне групе за подршку изради ажурираног Заједничког основног документа (Common Core Document)

Председница Савета је позвала на формирање тематске групе Савета за подршку изради Заједничког основног документа о Републици Србији. Она је представила структуру тог документа.

I ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ДРЖАВИ. Овај одељак треба да представи опште чињеничне и статистичке информације релевантне за помоћ одборима у разумевању политичког, правног, друштвеног, економског и културног контекста у коме се људска права спроводе у дотичној држави.

- A) Демографске, економске, социјалне и културне карактеристике државе
- B) Уставна, правна и политичка структура државе

II. ОПШТИ ОКВИР ЗА ЗАШТИТУ И УНАПРЕЂЕЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА

- C) Прихватање међународних стандарда људских права
- D) Правни оквир за заштиту људских права на националном нивоу
- E) Оквир у ком се људска права унапређују на националном нивоу
- F) Процес извештавања на националном нивоу
- G) Остале сродне информације о људским правима

III. ИНФОРМАЦИЈЕ О НЕДИСКРИМИНАЦИЈИ И ЈЕДНАКОСТИ И ДЕЛОТВОРНИМ ПРАВНИМ ЛЕКОВИМА

Председница Савета је разјаснила да су тематске радне групе Савета консултативне саветодавне група. Оне ће пратити рад формалних радних група са задатком да их питају, дати одређење сугестије за евентуално унапређење текста документа и слично, односно да треба да буду подршка процесу израде извештаја.

Седма тачка дневног реда усвојена је једногласно.

Осма тачка- Извештаји о раду Савета

Председница је указала да су извештаји достављени са материјалима уз позив за седницу и то један за период 1. октобар 2019 до 14. јул 2021. године и други којим су обухваћен период од конститутивне седнице 15. јула 2021. године до данас.

Усвојена су оба извештаја.

Девета тачка – Разно

У оквиру дискусије на девету тачку дневног реда Влада Шаховић испред Иницијативе за економска и социјална права A11 је подсетио на разговор о ратификацији Опционог протокола уз Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима.

Председница Савета је известила да су службеници Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог у комуникацији са Министарством спољних послова на ову тему како би се на најбољи начин обезбедили услови за покретање процедуре потписивања Опционог протокола. Она је такође упознала Савет да је у току припрема друштвеног дијалога на тему Закона о социјалном предузетништву, који је на неки начин повезан и са овом темом.

У вези са извештајем МДРИ-а на којем је било речи на претходној седници савета постављено је питање на који би начин Савет као неко ко прати примену препорука УН могао да покрене дијалог на ову тему. Председница Савета је предложила тематску седницу као једно од решења. Такође она је подвукла спремност да се за друштвено значајне теме које укључују и актере ван Савета организују друштвени дијалози и ту на располагање као алат ставила Министарство којим руководи. Овим је дванаеста седница Савета закључена.

Записник сачинила
Тања Срећковић, секретар Савета